

LUNDS UNIVERSITET
Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen
Professor Titti Mattsson

YTTRANDE

2018-06-20

Dnr V 2018/801

1

Lunds universitet

Remiss: Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen (Ds 2018:11)
S2018/02631/FS

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av professor Titti Mattsson.

Fakultetsstyrelsen håller med om att den nuvarande lagen (1972: 119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall är föråldrad och bör upphävas. Det ter sig vidare rimligt att frågorna om dels ändring av det kön som är registrerat i folkbokföringen, dels könsbekräftande vård regleras i nya och separata lagar. Fakultetsstyrelsen har dock några synpunkter på det framtagna förslaget till lag om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen avseende reglerna för personer under 18 år.

Även om den föreslagna lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen i första hand inte riktar sig till barn under 18 år finns möjlighet att ge tillstånd även för dessa unga personer efter ansökan. Tillstånd ”ska ges om personen upplever att kroppen inte överensstämmer med könsidentiteten och personen måste antas komma att leva i samma könsidentitet även i framtiden”. Det ska också finnas synnerliga skäl för ingreppet. Fakultetsstyrelsen anser dock inte att det finns övertygande argument för att tillåta kirurgiska ingrepp på personer under 18 år i andra fall än när det är fråga om barn med medfödda avvikelser i könsutvecklingen. Stöd för en sådan uppfattning har också redan sedan tidigare framförts av Socialstyrelsen. Fakultetsstyrelsen delar Socialstyrelsens uppfattning att kirurgiska ingrepp på könsorgan inte bör utföras på personer innan de har nått 18 års ålder på grund av de risker som ingreppen är förenade med och med beaktande av att det vetenskapliga stödet för denna typ av ingrepp är osäkert. Fakultetsstyrelsen föreslår därför att förslaget begränsas i denna del.

Fakultetsstyrelsen ställer sig vidare frågande till förfarandet rörande ansökan om kirurgiska ingrepp för barn och unga. I avsnitt 3.7.5 anges inte i vad mån patientlagen ska gälla för vården, innefattande bland annat lagens informationskrav och kraven på bedömning av barnets mognad och barnets bästa. Motsvarande oklarhet gäller vårdnadshavarens delaktighet i processen. Överklagandereglerna är på motsvarande otydliga i fråga om vad Socialstyrelsen respektive förvaltningsdomstolen egentligen ska pröva. Ett klargörande styrks av att Europakonventionens krav att de nationella regelverk som skyddar människors

rättigheter i privat- och familjeliv (artikel 8) ska vara så tydliga att myndigheters beslut kan fattas i enlighet med lag och säkerställa att beslut inte är godtyckliga. Fakultetsstyrelsen efterlyser överhuvudtaget en närmare analys av hur det föreslagna regelverket tillgodoser skyddet för barns och föräldrars rätt till skydd för privat- och familjeliv enligt Europakonventionen. I och med att FN:s konvention om barnets rättigheter blir svensk lag 1 januari 2020 behövs vidare en tydligare analys av i vad mån den föreslagna lagen överensstämmer i alla delar i förhållande om den nya barnrättslagstiftningen.

Slutligen vill fakultetsstyrelsen framföra att det verkar råda viss oklarhet hur avgränsningen till regleringen om omskärelse ser ut. Det går inte att utesluta att lagen kommer att innebära att Socialstyrelsens godkännande kommer att behöva inhämtas även i dessa fall.

Enligt delegation

Titri Mattsson